

Klimaatrecht – windmolens in natuurgebied?

In Nederland bestaat het klimaatrecht nog niet als een zelfstandig rechtsgebied, maar in Australië is dat al een paar jaar wél het geval. Vooral in de deelstaten Victoria en New South Wales is er sinds 2007 al veel jurisprudentie, zijn er zelfs al fraaie juridische handboeken geschreven en wordt het vak al gegeven aan de juridische faculteiten. Kom daar in Nederland eens om...

Omdat de twee grote politieke partijen in Australië (net als in Engeland: Labour en conservatieven) beiden geen wettelijke maatregelen wilden nemen, is de rechter, als een soort wetgever-plaatsvervanger, het daar maar zelf gaan doen. Sinds 2007 is er een eigen klimaatjurisprudentie die er niet om ligt: er geldt gewoon een vooronderstelling van voorrang voor duurzame energieproductie zoals bijvoorbeeld *windfarming*. Zo kunnen windturbines voorrang hebben boven natuur- en landschapswaarden.

Windmolenparken kunnen zo in eucalyptusbossen of andere natuurgebieden worden geplaatst, want het tegengaan van *global warming* is een *global interest* en natuur en landschap is in de regel slechts een lokaal belang en dus minder zwaarwegend dan een mondiaal belang. Betekent dat dan dat je ook plekjes als Ayers Rock of Great Barrier Reef kunt gaan volzetten met windmolens? Neen, er vindt altijd een afweging van belangen plaats en zogenoemde *iconic nature*, dus zeer bijzondere natuur, is ook weer van mondiaal belang en kan dat andere mondiale belang van duurzame energieproductie weer wegwegen. Windmolens tussen gewone *poplar trees* of *eucalypt forest* is daarentegen geen probleem, weten we sinds de Taralga-zaak, de algemeen erkende voorbeeld-uitspraak van het hof van New South Wales uit 2007.

Aan de hand van het eerste in de Angelsaksische wereld nogal baanbrekende leerboek over klimaatrecht van Tim Bonyhady en Peter Christoff (*Climate Law in Australia, The Federation Press, Sydney 2007*), is het interessant om eens te filosoferen hoe zo'n Taralga-benadering in Nederland zou kunnen uitpakken. Zullen er ook in de Waddenzee windmolens komen? Wordt de Veluwe vol gezet met superhoge windturbines? De Waddenzee is natuurlijk zo'n typisch geval van iconische natuur waar juist die voorrang voor duurzame energieproductie niet zomaar zal gelden. De Veluwe met zijn Europese instandhoudingsdoelstellingen wordt ook nog een lastige weging, maar gewoon productiebos met de nieuwste generatie extra hoge turbines...?

De les van de Australische rechtsliteratuur is dat zo'n gewone houtakker zich wellicht bij uitstek ook leent voor duurzame energieproductie. In de *suburbs* van Sydney heeft iedereen last van eventuele windmolenparken: zicht-, licht- en geluidshinder. Hoog boven de bomen ligt dat daarentegen vaak anders. Natuurlijk moet er streng gemonitord worden (ook in Australië geldt: hand aan de kraan!), vooral op *bird and bat strike*, maar een extra beschermende (dubbel)bestemming van duurzame energieproductie kan de natuur misschien ook wel ten goede komen, zowel op land als op zee...

Fred Kistenkas
Wageningen Universiteit en Alterra
fred.kistenkas@wur.nl